

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фориенти у банинотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат царски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 33.

Предмату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају у наручбине.

Продаја шума у Граници.

У прошлу среду на угарском сабору расправљаше питање о продаји шума у Граници. Дебата ова морала је нас веома интересовати јер је предмет тога претреса наше животне питање. Као што ствари стоје, од продаје тих шума зависи, хоће ли и Граница добити таквих установа, од којих зависи умно и материјално унапређење Крајишника. Сабор је решио, да се шуме сећи могу по намери војног министарства и да се доходак отуда употреби на опште корисне цели у Граници.

Уставност је у наше доба она форма државе, за којом народи теже и којом се тек постизавати може права државна цель. У природи људској лежи, да човек оно, шта нема и зачим тежи, највећма цени. Такова осећања, наравно, и нас Граничаре обузимљу у погледу на уставност. Но при свем том не можемо одобрити, кад се о нама а без нас што решава и то баш с тога, што се тиме руши начело уставности а прелази се на друго поље. . . . Тако нам се видела пре расправа о Граници на хрватском па и сад на угарском сабору. Ми ту примедбу немогосмо прећутати и ако је већина саборска угодила нашим жељама.

Хрватски сабор најпре је подигао глас против продаје шума. Ту иницијативу одобрише много њих из саме Границе и то из тог узрока, што се мислило, да се ради на уништењу наших шума. После се дознало, да то није намера врховне власти, него да се само шуме прописима шумске економије секу а да се не упропаћају. Становници наше Границе сасвим се задовољише, кад чуше да ће се доходак искључно на корисне цели у Граници употребити. Но при свем том, што је војено министарство на до-

тичном месту своју намеру јасно изложило, и то подкрепљену од научних ауторитета у народно-привредној и шумско-економној струци, опозиција ипак није се утишала и једино иницијативи Његовог Величанства цара имамо захвалити, да су се и у Пешти препоне уклониле. Министарска конференција 29. маја у Бечу остаће у том погледу значајна по нас. —

Али није само намера владе Њег. Величанства, да се набаве средства за унапређење нашег завичаја, него је ту и жеља, да сама Граница у томе раду учествује и да се користи још и на други начин својим шумама. „Мило му је, рече премилостиви цар наш, што чује из Границе изјаву тежње за напретком и културом, јер је тврдо наумио, да се и ту што ради за унапређење.“ У том смислу уверише нашу депутацију и од спране војеног министарства.

То се може сматрати као да је позив да и сама Крајина учествује у том раду, т. ј. да Крајишњаци изиђу као конкуренти при продаји својих шума. Тако су бар схватили људи, што су потписани на оној окружници, коју доносимо у данашњем листу, нашој депутацији дато у Бечу уверење. То их је побудило, да се изближе о мишљењу на меуродавном месту извести и ту стекосе уверење, да крајишничко друштво, кад би се као конкурент појавило, ужива у сваком погледу првенство од осталих конкурената. То је ретка ситуација и не само са народно-привредног гледишта била би крајња немарног, кад би се том добром прилика неби користили. Из говора хрватског посланика на угарском сабору г. Ј. Жувића пак види се, колико блага лежи у нашим шумама а још више показује, колика је вредност њихова умножена последњих четрдесет година и да та вредност

од дана на дан све већа бива. Вредно је из тог говора ово навести:

„Да би сабор значај продаје шума дознао, нужно је ове податке изложити. Године 1830. плаћало се за један грм од 80—90 стопа 6 фор.; кад се почеше потом железнице и пароброди све више заводити скочила је цена једном грму на 15 ф. Год. 1853—7. плаћало се 30 фор. а сад се плаћа 55—70 фор. А с том ценом није још највећи ступањ постигнут, него се с пуним правом може очекивати, да ће се у ближој будућности и до сто форината један грм плаћати. . . .“

Тако говори г. Жувић о значају по трговину наших шума, у данашњем листу прештампана окружница пак наводи још и друге појединости. У реченој окружници, који читаоцима нашим најозбиљније препоручујемо да ју проучи, позивају се капиталисте у Крајини на уписивање. Два милиона форината треба да се упише у нашем завичају и то не само ради сећења шума, него и због копања конала, што ће код Вуковара скопчати Дунав са Савом. Сва та три подухећа једно с другим су скопчана и у тој свези налази се не мала гаранција, да ће се доста доходак од шума на цели употребити, на које је по тврдој вољи Њег. Величанства намењен.

Ми препоручујемо најтоплије подухеће то наклоности нашега света позивајући на уписивање. Добро знамо, па и у природи ствари лежи, да у трговачко-новчаним питањима није умесно на патриотизам апеловати. Но кад је са подухећем од најјејачијих материјалних последица за поједине, скопчано и умно и материјално унапређење васцелог завичаја, то онда није излишно и на патриотизам апеловати.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

WWW.UNILIB.RS

Земун. Јависмо у прошлом броју листа за министарске пројекте, што су на претресивање послани нашој власти. Маџистрат је наименовао једну комисију, која претреса два од речених пројекта и то о устројењу варошких општина. Комисија је, усвојивши потпуно принцип, код појединих параграфа значајне примедбе ставила. Ономад у четвртак сазвано је општинско веће поглавито с тога, да му се прочитају речени пројекти као и да већа о примедбама, што их је ставила поменути комисија. У опширном извешћу о тој седници имаћемо прилику потанко говорити а сад само спомињемо, да је наше варошко заступништво примедбе комисије усвојило.

Јуче после подне била је заказана ванредна главна цркв. скупштина и то услед налога војене команде у Варадину а на енергично захтевање српског патријарха, као председника конгреског, да се у Земуну нов избор посланика за сабор одма предузети има, почем Њ. С. Суботићев избор за нелегалан сматра. У опредељено време дошли су маџистратски изасланици, заступник градоначелника г. капетан-аудитор Шрајбер, г. Орељ и г. Блум. Читав сахат се чекало на скупштинаре али их дође само 33, те г. председник није могао седницу отворити и ова се закаже данас у 3 $\frac{1}{2}$ сахата. Иницијатива Њ. С. српског патријарха, веле, изазвала је интерелацијом некога свештеника посланика саборског: како седи овде у сабору г. Суботић? на што му је овај сместа одговорио: да се он у сабору налази као земунски депутирац и да га само сабор његовог места лишити може.

(Општинско веће 12. јуна) под председништвом г. капетан-аудитора г. Шрајбера. Извештач и перовођа беше варошки адјункт г. Орељ; маџистратски приседици беху: г. П. Петровић и варошки председници г.г. Ђ. Солар и Ст. Марковић. Општинара је било двадесет и три а седница се одпочела у 10 часова.

Кад је г. Председник дао знак са звонцетом да је седница отворена и док су општинари заузели своја седишта, рече г. Ђ. Солар, да је рад претреса што ће се прећи на дневни ред, неке неодложне нужне предлоге да чини. Но тек што је он то изрекао, пресеца му г. Председник реч рекавши, да њему као председнику најпре допусти коју да говори. На то рече, какав важан рад чека варошко заступништво предстојећом новом организацијом вароши, која изискује највећу непристрасност у вршењу дужности, у толико већа у колико је будући делокруг општине значајан и самосталан. Општинари треба да се одликују својом обавишћу при већању, која не трпи странске појаве, као што су се на последњем састанку појавиле биле. Особито препоручује г. Председник општинарима, да остају при ствари и да оставе личне интересе на страну.

Накљиво слушаху општинари овај њихову опмену, после које кроз неколико тренутака ти-

шина наступи. Г. Солар продужи потом свој предлог, који је од два предмета. Прво предлаже, да се општинске ливаде или покосе или да се продаду, што је зато сад време. Иначе пропашће трава, а општина није ће имати сена за бикове, нићи пак дохотка за општинску касу, ако будемо решили, да се хранење бикова даје под аренду. — Други његов предлог није, да се регулише пошња песка са аде, где се у том погледу највећи нереди догађају. Једна је жена ту скоро била с тога бијена.

Услед ових предлога изроди се жестока дебата. Неки општинари су за то, да се ливаде и ваканти продају, а бикови да се дају на хранење по неспешној погодби. Овог су мњења по највише општинари варошани, францусци пак и други општинари пољоделци томе су противни, рекући, да хранење варошких бикова не проузрокује општини трошак, почем од добивеног са општинских ливада сена и од продатих ваканата и наплаћивања бикарине могу се издржавати.

Општинар г. Келлић рече, да су општинске ливаде у пола крадом већ покосиене, и да ће још веће штете бити, ако се чека. У томе види г. Јован Д. Јовановић опет један узрок, да општина не треба сама да храни бикове, већ треба да их да приватном комподузимацу на хранење, а трава од општинских ливада треба да се прода. Томе предлогу беху противни г. Волк и други општинари, особит г. Фефер. Један француски општинар рече, да они неће да даду своја два бика приватним људма, да их хране, већ ће се сами за њих старати.

Сада беше питање стављено, ко ће надгледати кошење од стране општине. Г. Келлић доведе субаше у дворану, који ће да воде бригу за косаче. Но од општинара не хтеде се нишк примити надгледања. Најпосле је решено, да се данас у недељу продају ваканти, којих има 29 јутара, а ливаде, 21 јутро, да субаше даду покосити, које има г. Келлић надгледати. Трошак ће се намирити од бикарине.

Ту се повела реч и о буџарима у пољу, које је дао оправити општинар г. Фефер по налогу општине, и који је посао стао на 50 фор. Г. Солар рече, да он може само до 30 форината наредити да се из општинске касе плаћа; за то нека општинско веће нареди, да се тај рачун намири. То се нареди с том примедбом, да се најпре општинари г.г. Љуба Лазвић и В. Бингас имају уверити о точном извршењу те исправке. (Свршиће се.)

(Црквено-школски одбо.) У вторник 10. Јуна беше састанак црквено-школског одбора, о коме ово извешће доносимо. По отварању седнице прочита се допис сл. маџистрата од 1. о. м. у коме се вели да се уништава избор Суботића, који се допис прима на знање. На предлог председника, има се захвалност изразити певачкој задрузи на учествовању при бакљаци и банкету даваном у познат г. Суботићу.

Тutor горњоварошке цркве и куратор Ј. П. Јовановић поднаша израђен план од варошког изјавио за горњоварошку школу, и почем се одбору недопада тај план и сувише је велики предрачу, то се имају куратори обратити на иницијативу Бугарског из Београда и Маркса да направе друге планове. Даље је изабран пододбор у лицима г.г. Ј. П. Јовановића, Ђ. Нејаковића, К. Банатовића, К. Атанацковића, М. Буковичана и П. Барјактаровића, да се извести, шта би стале цигље да их општина сама пече.

На доставку г. учитеља Милановића да шетри трговачки недолазе у недељну школу, има се маџистрат умолити да настоји да у будуће долазе.

На доставку г. учитеља Кузмановића да не који ученици из трећег разреда недолазе уредно у школу, имају се сва г.г. учитељи позвати да доставе председнику списак оне деце која посве неуредно долазе у школу, а председник ће тај списак доставити маџистрату.

На доставку г. учитеља Нешковића, да српска деца из немачке школе не долазе уредно на каталог и у цркву, има се управитељство немачких школа позвати, да настоји да у будуће уредно долазе.

На доставку татора контумацке цркве, да Павла Стојановић дугује контумацкој цркви 127 фор. интереса и да на позив његов није хтео платити га, има се позвати П. Стојановић, да или ти 127 фор. капитализира ако има пушкарне сигурности, или да се обвезе да ће у месечним рачунима од 10 фор. исплаћивати га. Непријетан ли ни на један од ова два предлога, има се судским путем предузети.

На молбу пароха овесничког П. Стојановића да општина милостињу да на овесничку школу и цркву, закључено је да се засад не може на школу

ништа дати, а на цркву да се да како на нове тако и на николдјевске цркве по једна одежда.

Молба белоцркванске романске општине, да се да милостиња њиховој цркви није се уважила.

— У вторник на вече дошао је амо начелник граничарског одељења у војном министарству г. пуковник Кениг. Био је у Карловцима код св. патријара на је обишао и нове насеобине у панч. регименти. Вратио се преко Панчева и Базијаша на траг у Беч. — У овдашњој лађарској управи паробродског друштва догодише се неке промене у особама. Инспектор лађе премештен је у Пешту а на његово место већ је дошао инспектор г. Густаф Леман. И досадашњи кашетан пристаништа биће измењен. — Ваљани ликовођа наше српске певачке задруге г. В. Хоррејшек данас је отишао пут Беча а оданде ће у своју домовину Ческу. Он ће тамо да остане подуже времена. Желимо му из свег срца, да га скоро здрава у својој средини угледамо.

— Са сабора у Карловцима јављају нам ово: Предлог одбора, да се сабор поцуну, примљен је после дужег дебатованја. Закључено је да свештенство добије два члана више т. ј. један из архијереје а један из темашварске. Осталих осам ова места имају одсад право да бирају: Панчево, Кикинда, Бечкерек са Ечком, Арад, Кулски срез, Суботица, Горњи Карловци и Загреб. Док се сабор не поцуну одгођене су седнице за десет дана; а као што чујемо биће у идући четвртак избор новог свештеничког посланика у Пригу. Јуче у суботу изабрати су одбори за устројство сабора и пословни ред, за дотацију и штолу свештеничку као и за закон општински. Још чујемо са сабора, да је Њ. С. патријарху наложено да позове избраног посланика панчевачке регименте, но да је овај обратио се на војену команду у Варадину искавши да се у тој регименти и у Земуну нареди нов избор. Војена команда је, говори се, на то патријархово захтевање писала регименти по овој је одговорила, да је узалудно и позвати скупштинаре на нов избор, јер би тај покушај остао безуспешан. (Овај час чујемо из Панчева, да је јуче у Суботу, ипак нов избор за панч. регименту држан. Бирачи су се сви скупили и поново једногласно осташе при свом првом избору односно посланику дру. Пејићу. Бирачи приповедају како су их њихи свештеници одвраћали од Пејића и наговарали да изаберу свештеника

велећи, да је Пејић реформатор и да ће нас поунијатити, а они су (свештеници) стални у својој прадедовској вери.) Народна партаја све већма јача: на супрот њој стоји кадуђерска. Има још и једна средња фракција, која се труди против положаја да их изравна, но изглед је слаб, да ће јој то за руком поћи. По свој прилици да ће се та фракција од чести слити у нар. странку.

— О учитељском збору у Руми добио смо овај допис: „Први збор српских српских учитеља беше 10. о. м. у Руми. Већином их беше из провинцијала. Остали беху из крајине. Колико се имамо радовати кретању из дремежа у опште народних учитеља, толико пак и још већма весели нас то, што се је та живост и у српских српских учитеља одомаћила, почем је Срем био иза других српских провинција заостао. Дивно беше погледати у радости пливајућу браћу — браћу велику — јер сви једно мисле, сви једно делају и сви за једним теже. Сви дакле једно и исто најузвишеније и свето звање на себи носе. У тој вељој радости и благородним тежњама сакупише се да већају како би своје стање како интелектуално тако и материјално побољшали. Заиста мора сваки одобрити кад се каже: без уважања т. ј. докле год буде у очима народа учитељско звање тако малено и незнатно, да дотле не може и неће бити онога успеха, кога школа има да чини. Врло је добро рекао славни Дистервег: „Народ који своје учитеље уздиже — уздиже самога себе“.

Српски цркв. школски сабор у Карловцима саборише. Његов је задатак — слободно се рећи може — поглавито школа. Школа је први стуб просвете и напретка народњег. Школа је први вођ из таме у светлост. Школа је дакле место, где ће човек у своје младо доба оно себи присвојити, чиме може рећи да је човек, чиме ће постати ваљаним чланом своје породице, грађанства и миле народности своје. Дај боже да наши заступници, којима смо поверење поклонили, поглавито школу и њен напредак на уму имају; јера је она једина — као што рекох — исток, са кога нам сунце лепше будућности засијати може.

Српски срп. учитељи жудећи дакле да се једном из темеља тај извор благостања народњег поправи, стеклоше се на позив браће своје у

Руми. Око девет часова из јутра скупише се 35 народних учитеља у школској дворани. Изабраше за свога претседника из своје средине учитеља румског Арона Аршинова и двојицу за перевође. При почетку рада дође писмени извештај од проте митровачког, да неће доћи на збор с тога, што је начуо(!) да учитељи желе се извући испод туторства поповског и жели бољу срећу и напредак учитељима. У тај пар ево и г. Димића, школа крајинских управитеља лично и стаде нам причати како је био „код Његове екселенције командирендера у Варадину на ручку а затим код Њ. светлости патријара у Карловци, како је био лепо почаствован и т. д. и још рече да учитељи треба да се изразе да је то мало три школска иншпектора и т. д.“

Но да пређемо на саму ствар. Ја ћу вам овде навести у главном само оних седам закључака, што их донесе овај учит. збор.

1.) Да се умоли славни сабор у Карловци да учини корак код високе владе како би наше школе у крајини потпуно своју аутономију добиле т. ј. да све срп. нар. школе дођу под управу срп. нар. сабора.

2.) Да се иште на сабору да из сваке дијецезе по један учитељ на сабору столицу имаде. Дакле 7 учитеља имали би се слати на цркв. школски сабор.

3.) Да се интелектуално стање учитељско побољша. Главно је сретство за то да му се материјално стање поправи. С тога се моли да је учитељу плата најмања 300 ф.

4.) Да се учитељу осигура мировина (панзија). Препоручен је пројект учитеља митровачког Јована Поповића, у бр. 64. „Заставе“ као врло згодан да се дође олако до грдног фонда.

5.) Да се узму у обзир они људи за надзорнике школске, који су у томе показали и воље и способности.

6.) Да се учитељу одузме црквено певничко звање.

7.) Да се у срп. школама духовна струка одвоји од струке реалне; а ова да се по данашњим потребама рашири

При дебатовану беше публице из разни сталежа. Беше доста и отмених румских грађана, који показаше тиме колико им лежи напредак школе на срцу. Вредио је споменути брата Живана Гојковића, правника, који је живо учествовао у већању. Он је такође посведочио да му је школа једина узданица. По свршет-

ку пословног реда буде изабрат одбор од три лица и то: исти правник, и учитељи земунски Нешковић и Кузмановић, који ће петицију штилизирати и преко г. Ј. Суботића, земунског посланика сабору управити. И с тим би свршен збор.“ А. К.

— Наш дописник из Београда пише нам: Велику народну скупштину у Крагујевцу отворило је у четвртак намесништво престолном беседом. Што се није скупштина почела на Духове узрок је прегледање општинских пуномоћја. За сад се ништа више не чује из Крагујевца. Други ред, држим, да ће бити више за јављање. — Пређашњи број „Гласника“ је београдска цензура задржала; да ли ће већ једном нестати тога, скоро ћемо видети. — Од ономад кад оно беше онај град и ветар, учитељ врачарски баш тада пусти децу из школе, и од тада нема нигде једног ђачића, шта је с њим било, бог ће знати! — Купи се претплата на другу књигу лабулејова романа „Париз у Америци.“ Добро би било, да се оваква књига, што више распростре у народ, којим би се могао чему и научити, а не да се предплаћује на којекакве „Српкиње у харему“ и многе такве, које сметају, те ваљане књиге не могу да изађу. Кад је реч о књигама, не могу да пропустим а да не кажем да г. Мита Ракић преводи с енглеског дело Џона Уилма Дрепера „Умно развијање Европе,“ које је „српско учено друштво“ наградило са 120 дуката. — Испити у гимназији и великој школи почели су и свршиће се до 27. о. м.

— Из Београда добио смо од другог нашег дописника овај допис: О питању будуће наше жељезнице јављам вам ово. На предходним пословима живо се ради. Јуче је опет један инжињер дошао из Беча и одма у Ниш отишао. Он је дванаест и инжињер од државног жељезничког друштва, који се сад у Србији трасирања ради налазе. Од неколико дана то је питање у нову фазу ступило. Српска банка у договору са франко-угарском и франко-аустријском банком рада је да добије концесију за пругу В. Кикинда-Београд и Београд-Алексинач, у коме подузећу српска би банка учествовала са 5%. Главна управа и једне и друге линије била би седиштем у Пешти а у Београду подуправа. Какви би то били жалосни одношаји по нас, кад би се намера

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	9.	10.	11.	12.	13.	14.
	Ј у н и ј а					
Дукат цесарски	5.90	5.91	5.92	5.91	5.87	5.91
Сребро	122.—	122.25	122.—	122.—	121.75	121.90
5% металици	62.50	62.55	62.55	62.50	62.40	62.45
Ови с кам. мај—новем	62.50	—	62.55	62.50	—	62.45
5% народни вајам	70.45	70.60	70.75	70.65	70.55	70.60
Акције народне банке	740.—	746.—	747.—	748.—	749.—	749.—
" кред. завода	310.40	308.70	309.30	310.50	310.—	309.81
Ловови 1860. године	104.30	104.—	104.40	104.30	104.10	104.10
Лондон	124.80	124.85	124.70	124.60	124.60	124.60

Пловидба местне лађе до 19. јулија.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 7 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата после подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Den Maenen der in ihrer Jugendblüte verstorbenen Frau Amalia Deutsch, geb. Herzl.

Wenn vom Stängel eine zarte Knospe wird gebrochen,
 Ehe sie erblüht zur Farbenpracht, zum süßen Duft;
 Wenn vom warmen Nest ein Vöglein wird hinweggenommen,
 Eh' es mit Gesang und Flug begrüßt die freie Luft;
 Werden beide so entrisen ihres Lebens höchster Lust;
 Ach, so nennt dieses grausam jedes, jedes Menschen Brust.
 Wenn nun gar ein Mensch in seinen schönsten Lebensjahren,
 Wenn ein blühend Weib muß sinken in die frühe Gruft;
 Altern, Gatten und ihr einzig, einzig Kind verlassen,
 Weil der graufge Tod sie unerbittlich zu sich ruft;
 Und wenn ferne von der Heimat bricht das arme, junge Herz:
 Gibt's da wohl noch größeren Jammer? gibt es wohl noch bitterern Schmerz?

Seel'ger Geist Amalias! von Ebens Lichtgestirnen
 Sieh' herab auf der betrübten Freunde große Schaar!
 Doppelt trauern wir: weil du so jung von uns gegangen,
 Weil an deinem Sarg zu beten selbst verlagst uns war.
 Nun, so wollen wir im Geiste hin zu deines Grabes Rand,
 Bieten dir die letzte Ehre: Auf! im Frieden! ruhe sanft!

ЗВАНИЧНА ОБЈАВА.

У Среду 18. јуна у 9 часова пре подне држаће се у овдашњој полицији по дозволењу општинског већа дражба ради раздавања лимито соли партајама.

У Земуну, 13. јуна 1869.

Од мајистрата зем.

Kundmachung.

Individuen, die bei der Catastralvermessung Gehilfen waren, werden unter günstigen Bedingungen auf die Zeit von 4 bis 6 Wochen zu Bahntracirungsarbeiten aufgenommen. Der serbischen Sprache Kundige haben Vorzug. Anfragen bei der Redaction.

Verschleiß

des echten k. k. Tauschl. privileg., von der medicinischen Fakultät in Wien geprüft und bewährt befundenen, im Jahre 1868 neu verbesserten und von Sr. Majestät neuerdings mit allerhöchstem Privilegium ausgezeichneten tauschelfach erprobten und attestirten

Arcanum

zur schnellen, leichten und gänzlichen Ausrottung der Ratten, Hausmäuse, Feldmäuse, Hamster, Maulwürfe und Schwaben.

Preis einer großen Dose 1 fl. — Preis einer kleinen Dose 80 kr

Mathilde Bartolotti k. k. Priv.-Inhaberin,

Fabrik: Neubau, Neubaugasse Nr. 70, 2. Stock, Thür No. 8, in Wien.

Zu haben in Semlin bei D. Joannovic's Sohn.

Bestellungen en gros so wie auch einzelne Dosen werden gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. Wiederverkäufer erhalten anständige Provision.

ЗЕМУНСКА ШТЕДИОНИЦА.

ПОЗИВ

на другу изванредну главну скупштину госпоре акционара земунске штедионице, која ће бити

13. ЈУЛА 1869.

у два сахата по подне у дворани епископског грађанског читалишта земунског.

Главни предмет већања је: да се по уставу корисно новци употребе, којих се кадкад у благајни одвише налази.

Она г.г. акционари, који желе у тој скупштини или сами или преко пуномоћника бити учесници, нека изволе своје акције најмање на осам дана пред скупштину код штедионице на исправу положити.

Штампана пуномоћја дају се бесплатно у штедионици.

По закључку у седици великог одбора штедионишког 12. Јуна 1869.

УПРАВА ШТЕДИОНИЦЕ.

SEMLINER SPARKASSE.

EINLADUNG

zur ausserordentlichen zweiten General-Versammlung der Herren Aktionäre der Semliner Sparkassa, welche am

25. JULI 1869.

um 2 Uhr N. M. im Saale des „Srpsko gradjansko Citaliste“ in Semlin abgehalten wird.

Der Haupt-Gegenstand der Verhandlung betrifft die statutengemässe Anlage der periodisch frei verfügbaren Barfonde.

Jene Herren Aktionäre, die sich dabei selbst oder durch Bevollmächtigte betheiligen wollen, haben ihre Aktien mindestens 8 Tage vor der Versammlung bei dieser Anstalt gegen Empfangnahme der Legitimationskarten zu deponiren.

Die Vollmachten-Blanqueten werden bei der Anstalt gratis ausgeben.

Aus der Plenar-Ausschuss-Sitzung der Sparkassa. Semlin, am 24. Juni 1869.

Die Sparkasse-Direction.

У неком потском селу не далеко од Лимског пристаништа живљаше у оном крају имућан арендатор Петар Мовбрај. За њега се може казати да је чисто знојем свога лица зарадио све што има. Имађаше јединицу кћер, Женију. Било јој је петнаест година, а у свем селу не беше љубазнијег девојчета од ње. Код сеоског учитеља научила је читати и писати и по мало рачунати. Но отац се не задовољи тиме. Био је богат и беше у стању оставити своме јединчету хиљаду и пет стотина фуната штерлинга. Те је новце уложио у банку у Лиму. Петар, дакле, даде своју кћер у Лим на „воспитање.“ — Ту она научи поварено француски брбљати, неколико песмица на гласовиру отандркати, по нешто нацртати, вести, француске комплименте правити и тако којешта. Али то још не беше све. Научи она још које од гувернаде, које од својих другарица и „потајну љубав проводити.“ белити се и дотеривати се. Те тако пре него се врати оцу, разнесе се глас, да се она воли с неким младим и леним морнарком . . . Он је био на некој ратној лађи, која је кретарила противу кријумчара.

Елем како му драго било, увек се Женија друкчија враћала своме оцу. Све што јој је пре најмилије било: зелене ливаде, красни бречуљчићи, краве — које је толико волела да их је сама музла — другарице њенога детињства, у простом и скромном оделу — све, све јој је то постало мрско и досадно. Женија је видела сјајне и величанствене одаје и у вароши се дружила са тако названим „нобл“ друштвом. Више њених другарица у школи биле су благородне госпођице, које презираху просто уживање Женијино у њеним кравима, зеленом пољу и т. д. И самом њеном љубавнику морнару беше непојмљиво, како је тако красно девојче могло бити кћи човека, који је цео свој век за плугом ходећи провео.

Петру Мовбрају као и сваком оцу беше тешко гледати своје дете како непрестано јадикује и здравље губи, а не зна за што. По каткад позове своје комшије на село мислећи да ће је то мало развеселити. Али то ништа не помаже, невесела шћућурила би се у кут какав, и ту би остала, докле се год гости не разиђу. После јој купи лене шарене ха-

љине, сиромах мишљаше с тим ће је баш обрадовати. Женија би чисто затежући се захвалила оцу па онда би оставила хаљине и никад их не би обукла. Најпосле етане је клети отац својом седом косом, да му каже, шта је може развеселити и усрећити. Наморана његовим мољакањем рече да ће је усрећити то ако напусти своју аренду и оде с њоме у варош Лим да тамо живи. Поштени старина није се томе надао. Страшно љубљаше своју земљу и дуго се домишљао шта да ради. Од чега га је разум одвраћао на то га је срце вукло. По дугом колебању пође за срцем: у невреме прода аренду и све своје добро. И са сузним очима оде у Лим са веселом Женијом да тамо живи од онога што је у банку уложио.

Наскоро показа Женија да у вароши није са свим сретна. Њене отмене другарице већ су госпе па или је са свим презиру или кад јој дођу а оне стану смејати гејаклуку њенога оца.

Отада постаде Женија опет несретна.

Једног дана цео се Лим подигао. То јест банка, и то она банка у коју је Петтр Мовбрај све своје уложио — закључила је своја исплаћивања. Женија виде шта их чека. Отац не беше код куће; и она похита да га тражи. Знала је где је и мишљаше да га патера да ма што спасе, док није још пропалицом постао. Пађе га где је тражила, и где је од неко доба најчешће бивао — у некој механи са боцом вина. Једва је био толико трезан да разуме каква га несрећа чека. Женија га изтера из механе и поерђући увећавао је гомили несретника, који су стајали пред вратима банке. Не прође ни један сахат а он дође кући, трезан, али — просјак.

Од тога часа беше Петар несретник. Постаде тупоглав и Женија беше принуђена да храни и себе и њега. Жалосна је то промена за девојку, која се само око тога трудила, како ће се забављати са племенитим госпама. Али, част јој за то, боље се понашала у несрећи по у срећи. Добри људи жалише је и помогше јој те отвори школу. Тако јој испале за руком те доби, истина жалостан хлеб за седу главу, коју је њено девовање унесрећило.

У то доба врати се са дугог пута млади морнар. Он је био од добре куће, ваљан морнар и беше добра срца. Како стаде погом на земљу намах отрча Женији. Беше му врло жако и учинио би је да је у

стању најеретнијом женом на свету. То наравно није могао. Био је још млад и зависио је од богатих и горделивих сродника. Често и подалеко ходаше они, видаше куле по ваздуху, и јадиковаше се једно другом. Паметни људи укораваху Женију за њено понашање према младом морнару. Али она га јако љубљаше и туга јој се сави око срца кад помисли на расанак, јер је оно опомињаше и на њен грех, који учини са својим љубавником . . . Расташе се . . . Женија је гледала за лађом док и саме вите катарке не замакоше за таласе. Исплаконе очи и бледо лице њено казиваху с каквим је срцем за лађом гледала. — После два месеца стајаше у неким провинцима да је та лађа једне бурне ноћи случајну ватру за пријатељски знак држала, повезе се обали и сви који су на њој били пострадају, а е једним од њих и последња нада Женијина.

(Свршиће се.)

У Позоришту.

(Приповетка.)

1.

Зима године 1749—50. беше необично дуга. Месец март, који је Париз других година топлим просветним сунцем гријао, беше тада врло ладан. Непрестане кише и ветрови недадоше престоници Луја XV. да пролеће у весељу проведе.

Беше потоњих дана месеца марта кад таква киша удари, да се и највеселије Паризлије у своје куће позатвараше. Само неколико фењера светљаху у најужим улицама поред све олује, која је кроз варош хујала.

Тим више падала је у очи живост, око гостијонице „Клермонт-Тонер“; свет се скупио са свих страна и хитао у капију гостијоничку, где се билете узимаху.

Ту беше тада позориште, у ком су грађани париски вечерње часе у увесељавању проводили. И ако беше рђаво време и ако је сала мала и неугодна била, опет се тога вечера велика множина света на каси скупљала. Међу том гомилом особито је падао у очи један висок човек, који се све већма кроз светину прогуриваше.

„Држи се добро за мене Катарино“ прозбори он својој кћери, једној младој и јако увијеној девојци. „Зар је то задовољство, које нам господин Арнод Бакилар својим делом вечера с чини?“

Девојка не одговори ништа, а отац и не очекиваше од ње каква одговора.

Међутим га неко кроз гомилу за руку дохвати и викну веселим гласом: „Особито ми је мило, што вас овде видим, Филиберте!“

„Мени није баш мило господине Бакиларе“ одврати му Филиберт, али кад сам се већ дотле протурао, на траг нећу.“

„Није ни нужно. Ја сам овде, као у мојој кући и будући ми нисте моју молбу одбили, већ сте са вашом ћерком дошли, да мој комад видите, то сам вам ја и лепо место нашао. Одите само из те гомиле.“

На прагу сале дочека га пријатно господин Арнод, па тако исто и његову кћер.

„Одите! па једној страни сале имам једну малу ложу, и ту сам два места за вас спремио. Нигде нећете боље видети.“

„А онај млади човек?“ запита Филиберт нешто затежући се, „оћели се и он вечерас јављати?“

„Лекен? Јел’те — он баш има главну улогу у мом комаду, као што сам вам већ и јуче казао. Он игра необично лепо. Ја вам истину кажем, то је редак дар.“

Филиберт поцрвени од љутине, а Бакилар се уклони.

Арнод Бакилар није био баш непознат у његово време као песник и љубимац Волтеров. При свем том његова дела имала су више учешћа у малим позориштима, него у великим, па и вечерас давао је он својој публици нов комад: „Зао богаташ“, шаљиву игру у пет радњи.

На бини нађе песник још све у приличном реду. Овак се трудио да је лепо уреди, и он се том појавом мало смири. Управитељ му приђе и поздрави га.

„Имаћемо занимљиво вече,“ прозбори он. Сала се пуни непрестано па још ако претстава испадне лепо, као што је последњег покушавања била, онда несумњам о потпуном успеху... Али још највећи тријумф имам вама да саопштим. Слушајте ме господо!“

Са овим речма обрну се он око достојећима и рече им:

„Био сам јутрос код господина Волтера.“

Сви се скупише око њега и он настави лагано: Ја идем почесто код њега па сам му о вама и вашим претставама говорио. Па будући је жељан да мој комад види, то ће нас вечерас својим присуством удостојити.“

Ова се вест особитом радошћу прими. Само управитељ изгледаше смућен.

„Ми немамо више ниједног угодног места за господина Волтера“ рече он; „где ћемо га сместити?“

„Донесте једну столицу. Велики песник нека буде близу нас; он ће седети овде на бини између декорација као што чини и у великом „Тéâtre français“. Дакле потрудите се брже господо! — Али где је Лекен?“

„Лекен?“ викну управитељ, „ја га још видео нисам. Ја се и несетих њега, јер сам увек сигуран.“

„Пошљите свуда нека га траже, имам нешто важно да му кажем.“

Слуге се врате. Лекена ненађоше нигде, а и нико га није вечерас ни видео.

„Ваљда му се није каква несрећа баш данас догодила, рече Бакилар страњиво. „Наша цела представа била би немогућа.“ —

„Било би опште незадовољство.“

„И Волтер — — —.“

Смутња беше све већа, што се већма време представе приближивало. Сви викаху уједно. Неки мишљаху да по Лекена кући његовој пошљу; други опет питаху за његову адресу да похите, док опет неко не рече, да је пре једног сатхата код њега био, па да га нема.

Наједаред јави један слуга, да кола Волтерова дођоше, и Бакилар потрча са управитељем напоље да песника поздраве и да га до бине допрате.

Кад човек, на кога је сва Француска тада гледала, унутра ступи све погледа на њ, и вест о његовом доласку развије се као муња по целој публици.

Успех Бакиларова комада беше тиме већ изванредан. Јер кад Волтер позоришну дружину својом посетом удостојава, то онда мора имати свог основа. И сами гледаоци осећаху неко задовољство, као да су и они тиме удостојени.

На бини настаде највећа тишина, кад се Волтер појави. Он поздрави све вештаке са највећом пријатношћу и учтивошћу.

„Ја сам толико о вама слушао, моја господо, да нисам могао жељи одолети, а да недођем да видим како претстављате. — Ко је од вас Лекен, кога ми највише хвале?“

Мртва тишина наста, док Волтер околне прегледаше.

„Ствар је у томе“ прозбори најзад Бакилар, да Лекена баш сада немамо — то не могу чисто да схватим. —

„Лепо!“ рече Волтер, „треба да сте уредни.“

„Ми смо сви спремни.“ одговори управитељ, „а Лекен је увек најбржи и најуреднији.“

Волтер се шеташе разгледајући по бини, а за њим је ишао Бакилар и давао му своја разјашњења. Песник није много говорио, већ се наслањаше на свој дебели штап, са којим је сваки час нестрпљиво патос бушио.

Публика изван завесе беше међу тим све нестрпљивија и узбуњенија. Филиберту, који се у једну узану ложу скучио, није било баш најбоље, и његове речи беху све опорје.

„Требали су још давно започети! Али нигда немогу да буду уредни ти актери, како у животу тако и у послу. — Људи! правите све већу вику ви имате потпуно право“ — говораше Филиберт

У једном куту сале почеше неки већ сасвим по такту ногама лупати.

„Нека се свира!“ викну Филиберт најзад ражљубен из ложе. Већ тим речима он да повода нереду; многи показиваху на њ, и смејаху се.

Његовој кћери ударише сузе на очи. „За бога оче, немојте!“ викну му она.

„Нека, пусти ме само. Да ли ти се допада ово. Зар је то лепо, кад је човек под тиранством овакве светине! И опет Лекен жуди за славом, коју му таква светина даје, а овамо презире врли рад свога оца.“

Овај строги критичар, Филиберт, беше чизмар, који је непрестаним трудом до приличног стања дошао. Његова кћи Катарина имала је већ многе просиоце, али је она све одбила јер јој је Лекен син њихова суседа златара, још од детињства срце одузео. Овај младић ступио је у радњу свога оца и показивао је велико прилежање и укусу, док једном случајно на позоришну представу не оде. Од то доба он је био занешен за позориштем, по цео дан гледао би и слушао би јунаке, па и у сну често чинило му се, као да је на позоришту. У глави су му непрестано били стихови, које је на памет научио, и често и при самом раду полако декламовао. Он није имао мира док није једног вечера и без знања свог оца у једном малом позоришту представљао. Он добије наклоност публике и од тада коцка му је била извучена. Сви труди његова оца, да га од тога одврати беху узалудни; код њега се та страст све већма силила, па и сам старац виђао га је где је по цео дан на раду био а у вече оде или да се сам упражњава, или да на бини све већу љубав публике придобива. У поноћи слушаху га суседи где говори, плаче, прети и

вине па незнајући шта је држаху да је сишао с ума. И сам чизмар Филиберт забрани својој кћери састанке са Лекеном. Тим већма се код њих страст распаљивала и отац их је виђао где се потајно састају и где га она наговарала, да се остави позоришта. Али Лекен се немогаше ничим савладати, да се њега одрече.

Филиберт видео је да његова кћи сваким даном све слабија биваше, што је он више Лекену на пут стајао. С тога се он уплаши и попусти на молбу свог пријатеља господина Арнолда Бакилара, који га позове са његовом ћерком на представу њевог дела, где ће Лекен главну улогу играти.

Млади Лекен био је некада први љубимац Филибертов, па и сад се овај заузимаше да га од позоришта одврати. Он смисли да ће то најбоље испасти ако вечерас перед начине или ако га извикде и тако да му вољу на позориште одбије.

Узбуњеност, која је одма у почетку настала беше му баш по жељи. Публика је на његову радост била све немирнија и јаснија и он сад предузме да перед и вику предводи.

Он се подигне са столице, ударише песницом о ограду своје ложе и викне громовитим гласом: „Моја господо! ако нас ови иза завесе чеће да занимају — добро, ми ћемо се забавити лепо и без њих.

Општи смеј наста. Знак је био дан и бесноћа публике није имала више краја. Досетке, подсмевања, песме, лупања и непрестани говор — све је то брујало као у јеврејској аври, у којој је Филиберт целу вику предводио.

Узалуд се труђаху свирачи, да најлепшим аријама задобију пажњу публике, они беху надвикани и мораше ућутати.

Филиберт поче све веселији бити и, док на бини све већа смутња постајаше. Све је трчало тамо амо а нико незнађаше куда и зашто.

Волтер сеђаше међутим мирно на својој столици и занимаше се својим штапом. „Боље је да идем“, рече он најзад уплашеном Бакилару „нећу да се излажем подсмењки.“

„Ви ме видите и сами где сам у очајању.“

„Ево Лекена!“ зазвучи наједаред радостан глас управитељев.

Цео приказ промену се, више се није чула вика гледача; свако обрну поглед на врата, на којима се један млад човек пријави, који једва двадесет и две године имађаше.

Он беше блед као смрт.

И сам Волтер подиже се, да га изближе види.

„За име бога, Лекену, шта вам је?“ запита неки.

„Слаб сам, вечерас немогу играти.“

Чело му се зажари и он клону. Бакилар му приђе и рече му подло:

„Филиберт и Катарина су овде. С тога се приближите, јер данас ваља да победите.

Лекен тргну главом и рече: „Ја знам већ.“

„Ви нећете опет клонути духом?“

„Имао сам ужасан приказ са мојим оцем.“

„Боже! та он не зна, какав дар ви имате Лекену. Заборавите то слободно, јер ће се једаред ваш отац с вама поносити. — Видите сам је Волтер дошао.

Лекен се сад исправи и његов поглед тражаше песника. Волтер беше пред њим и његово оштро око продирало је срце младог Лекена.

„Многи су ми о вама говорили, драги Лекену. Што сам ја данас овде дошао, то се једино има вама приписати. Ја полажем велику наду у вас.“

Господин Арнолд Бакилар гризао је устне при овим речима Волтеровим, које његом осећању није баш ласкале, али опет он у овом бурном тренутку и не узе баш на ум.

Но Лекен узе Волтерову руку. „Играћу“ рече он „ако сте сви готови, започните одма, јер ја долазим тек у трећој појави. Дотле ћу бити готов, па или ћу триумфирати или умрети!

Са овим речима он оде напоље. Свако похита на своје место, звонце зазвучи и завеса се подиже.

Прошло је више минута док се узрујаност слегла и мир наста.

Прве две појаве прођоше без икаква утиска на публику. Време дође кад ће се Лекен у главној улози као не милостива тврдица појавити.

Он се не појави одма. Мучни тренутак наста. Бакилар паде у дрхтање. Наједаред заори се цела сала одушевљеном виком публике. Бакилар диже главу, да види шта је а и сам Волтер стајаше укочен.

У углу бине појави се згурена особа, чије руке од мишићних протреса дрхтаху. Појав беше изненадан и карактер улоге изрази се већ на самоме лицу.

„Је ли то онај човек, који се пре неколико тренутака сасвим сумњив и болан на зид насађао? мишљаше у себи Волтер.

(Свршиће се.)

СМЕСИЦЕ.

(Сватови.) Први дан духовна венчала се овде г-ђца Јелена кћи нашег суграђанина г. Глише Хариша са г. Самуилом Маширевићем, судцем унгарске краљевске табле. Кум беше велики жупан српски г. Свет. Кушевић и стари сват г. Ђ. Маширевић, брат Њ. С. патријарха Самујила.

(Беседа.) Митровачки певачки дружина даје 22. јуна о. г. у тамошњој читалонијској дворани беседу са играчком са овим распоредом: 1. Босниско да о је Г., од Пуцића, сложио Х. Хладачек, пева збор; 2. О васи и главању женског пола, говори Влада Марковић; 3. Бродар, од Лисинског пева збор; 4. О Видову дну, од Д. Јенка, сложио за гласовир Х. Клавачек, свира Глиша Костић; 5. Брод спасења нашег, од М. Рашића, декламује Коста Пранчица; 6. Надежда, од Бурковића, пева збор; 7. Рачуница људи, од Ј. С. Поповића, говори Васа Кретић; 8. Вједога, од А. Максимовића, пева збор.

(Руски школци.) Свршетком маја дошао је пред тамбовски суд процес школаца. Суђење није јавно, с тога се мора нестрпљива публика стрпнати још који дан, па да се чује поуздан резултат целе истраге. Једно време проносише се свакојаки гласови, али су врло слабо били поуздани. Толико је извесно, да је главни оптуженик неки Плотичин богат трговац из Моршанског. Његов је братавац један од најглавнијих адвоката руских, кнез Урусов из Москве. Сада се показало, да су сви они стаховити гласови о школцима, које су руски и страни гласови проносили, са свим измишљеницима. Ни у чему се не слажу са садашњим поузданим испитом. Плотичин је стар човек, има 93 године, и врло је уважен у своме месту. Он је уживао 30 година почасно звање куратора у толиким заводима и обдарен је орденом св. Ане и са више медаља за заслуге. И по другом пут чињен је најтачнији лекарски испит и кад Плотичина и кад његовога првог деловође Григорја најбољега пријатеља Плотичинова и није се нашло ни трага од познате операције. У тузби терети се Плотичин да је он поглавица тајнога ширења школарске секте, у њега беше средиште срастава за ширење пропаганде, он је прикупљао у то име новце од богатих људи тестаментно по смрти њиховој, он је лично покушавао новцем и наговором да задобије за школство људе из различних сталежа; сиромашније чланове, особито женске, код којих се операција познала, примио је у своју кућу, где су се упознавале са тајнама секте њихове. Полиција је била у изтрази доста небрежљива. Налог из Петрограда да предузме истрагу добила је још прошле године, а извршила га је тек сада. Јединога дана нашла се под прозором Плотичинове куће г-мила пепела од артије, па када је и то јављено месној полицији, дође једна истражна комисија из Петрограда, којој су предани и неки чиновници из министарства унутрашњих послова. Начелник медицинског одељења др Пеликан, познат ауторитет, који је такође у тој комисији, предузео је нову лекарску истрагу код свију укућана Плотичинових, и у осам женскиња нашао је јаке знаке оперирања. Комисија је попечатила све што је нашао злата и сребра у вредности од 490.000 рубаља. Још су у њега нађена и многа писма, која га доводе у сумњу. Од осталих ствари, које се доводе у везу са школством, нађена је слика Петра Ш. и неке Ане Софоновне, коју школци поштују као свету децу. О политичким тежњама што се пре подметало школцима, сада се неговори ништа. Шта више, са свим се мишљају они гласови на основу истрага, као да они стоје у вези са неком пољском бутовничком партијом и са политичким агитаторима иностраним.